

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 24, 31, 33
IR 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2974**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gruodžio 12 d. sprendimo Nr. SV-S-1021 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Nepritarti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 24, 31, 33 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2974 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 119 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savivaldos teisė laiduojama įstatymo numatytiems valstybės teritorijos administraciniais vienetams. Ji įgyvendinama per atitinkamas savivaldybių tarybas. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarime konstatuota: „Savivaldos teisės prigimtis suponuoja tai, kad savivaldybės savo funkcijas turi vykdyti atsižvelgdamos į vietos sąlygas ir aplinkybes, tačiau visais atvejais jos privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų.“ Europos vietos savivaldos chartijos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vietinės valdžios organai savarankiškai nustato savo vidinę administracinę struktūrą, atitinkančią vietinių gyventojų poreikius ir užtikrinančią veiksmingą valdymą.

Paslaugų gyventojams teikimas centralizuotai ar per seniūnijas vertintini kaip savivaldybės veiklos organizavimo būdai, kuriuos, atsižvelgiant į Konstitucijos laiduojamą savivaldybių veiklos laisvę ir savarankiškumą, turi pasirinkti vietos savivaldos teisę įgyvendinanti institucija – savivaldybės taryba, atsižvelgusi į vietos gyventojų poreikius ir konkrečios savivaldybės specifiką.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 13 punkte nustatyta išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija priimti sprendimus dėl seniūnijų steigimo, panaikinimo ir jų skaičiaus nustatymo, dėl pavadinimų seniūnijoms suteikimo ir jų keitimo, dėl

teritorijų priskyrimo seniūnijoms, dėl seniūnijų aptarnaujamų teritorijų ribų nustatymo ir keitimo, įvertinus gyventojų nuomonę.

Šių nuostatų analizė leidžia daryti išvadą, kad savivaldybės tarybai turi būti palikta laisvė (diskrecija) pačiai spręsti, kaip geriau ir veiksmingiau organizuoti savivaldybei priskirtų funkcijų įgyvendinimą: perduoti seniūnijoms visas savivaldybės administracijos funkcijas ar tik dalį jų, plėsti seniūnijų tinklą savivaldybėje ar, atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius, savivaldybės specifiką bei, įvertinus galimą naujų seniūnijų steigimo finansinę naštą, nuspręsti, jog veiksmingiau ir ekonomiškiau šias funkcijas įgyvendintų ne seniūnijos, bet kiti savivaldybės administracijos padaliniai. Taigi Įstatymo projekte siūlomas teisinis reglamentavimas, kai panaikinama teisė savivaldybių taryboms seniūnijų nestiegti ar įsteigti tik vieną ir organizuoti paslaugų gyventojams teikimą kitais būdais, galimai prieštarautų Konstitucijoje įtvirtintam savivaldybių savarankiškumo ir veiklos laisvės pagal Konstitucijoje ir įstatymuose apibrėžtą kompetenciją principui ir yra nesuderinamas su Europos vietos savivaldos chartijos nuostatomis, laiduojančiomis savivaldybės tarybai teisę savarankiškai priimti sprendimus dėl vidinės administracinės struktūros atsižvelgiant į gyventojų poreikius, vietos sąlygas, savivaldybių materialinius ir finansinius išteklius.

2. Savivaldybės tarybos kompetencija nustatyti savo vidinę administracinę struktūrą neatsiejama nuo kitos konstitucinės savivaldybės tarybos kompetencijos – savivaldybės biudžeto sudarymo ir tvirtinimo, nes savivaldybės veikla turi būti tinkamai finansuojama. Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 31 straipsnio 7 dalį seniūnijos veikla finansuojama iš savivaldybės biudžeto ir kitų įstatymuose nustatytų lėšų.

Šiuo metu iš 60-ties Lietuvos Respublikos savivaldybių tik penkiose savivaldybėse nėra įsteigtų seniūnijų (Klaipėdos, Alytaus, Panevėžio miestų, Neringos ir Visagino savivaldybėse); Birštono savivaldybėje yra įsteigta viena seniūnija – Birštono seniūnija. Pažymėtina, kad keturių iš minėtų savivaldybių (Klaipėdos, Alytaus, Panevėžio miestų ir Neringos) visa teritorija sutampa su miesto – savivaldybės centro – teritorija.

Pagal Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 31 straipsnio 1 dalį, minėtos penkios savivaldybės turėtų įsteigti bent dvi seniūnijas, o Birštono savivaldybė – dar bent vieną seniūniją. Seniūnijos steigimas, jos aptarnaujamos teritorijos ribų nustatymas ir įregistravimas teisės aktų nustatyta tvarka bei seniūnijos veiklos finansavimas pareikalautų papildomų savivaldybių biudžetų lėšų, tačiau Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad projektui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

Konstitucinis Teismas 2002 m. sausio 14 d. nutarime aiškindamas Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostatą kartu su Konstitucijos 121 straipsnio 1 dalies ir 127 straipsnio 1 dalies nuostata, be kita ko, konstatavo, kad Konstitucijoje įtvirtintas savivaldybių veiklos savarankiškumas pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją suponuoja tai, kad jeigu

savivaldybėms įstatymais arba kitais teisės aktais sukuriamos pareigos, turi būti numatomos ir šioms pareigoms reikalingos lėšos.

Konstitucinis Teismas ne kartą konstatavo, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kad būtų išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras